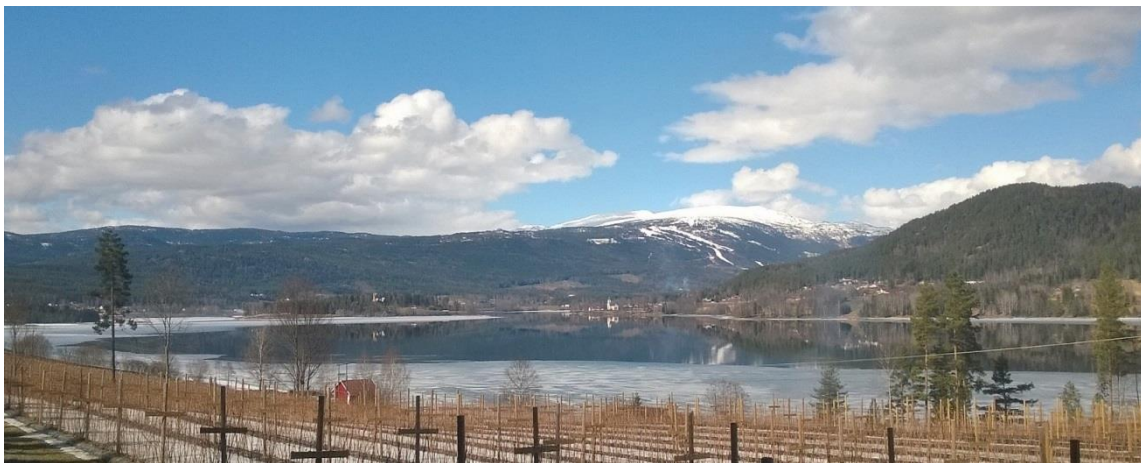

Kommunal planstrategi

2016-2020

Krødsherad kommune

Vedtatt i Kommunestyret 24. november 2016

FORORD

Det synes å være riktig og vesentlig at en planstrategi for Krødsherad kommune tar utgangspunkt i kommunens vedtatte visjon.

"Vår framtid, mitt ansvar"

Denne visjonen er i kommunestyrets vedtak utdypet som følger:

Krødsherad skal være en levende, trygg, optimistisk og romslig kommune,

- som leverer gode fellestjenester i alle livets faser til innbyggerne sine,
- som stimulerer til utvikling, nytenkning og nyskapning,
- som bidrar til gode vekstvilkår for enkeltmenneskers kreative idéer
- og som forventer engasjement fra beboerne sine.

Kommunens visjon gir klart uttrykk for at vi alle har et felles ansvar for bygdas framtid. Kommunen skal levere, stimulere og bidra, men det forventes samtidig at alle våre innbyggere tar ansvar. Kommunens visjon skal være en ledetråd som legges til grunn for alt kommunalt planarbeid.

Noresund 2016

Anita Larsen

Rådmann

Flere eksemplarer av planstrategien kan lastes ned som pdf-fil på Krødsherad kommunes hjemmeside: www.krodsherad.kommune.no

Innholdsfortegnelse

1.	Om kommunal planstrategi og kommunens plansystem	4
2.	Overordna føringer som har betydning for kommunens planbehov	6
3.	Utviklingstrekk og kommunens utfordringer	7
3.1	Befolkningsutvikling	7
3.2	Utvikling i arbeidsplasser og næringsliv	11
3.2.1	Utvikling i antall arbeidsplasser	11
3.2.2	Utvikling i privat og offentlig sektor	12
3.2.3	Utvikling innad i bransjene.....	13
3.2.4	Pendling	15
3.2.5	Arbeidsplasser fram mot 2030	15
3.3	Tilgang på boliger og stedsutvikling	16
3.4	Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø.....	17
3.4.1	Folkehelse	17
3.4.2	Arrangementer, kultur og fritidstilbud.....	18
3.4.3	Barn og unge	18
3.4.4	Helse-, omsorg- og sosialtjenester	19
3.5	Verdiskaping og næringsutvikling	20
3.6	Landbruksmessige forhold	21
3.7	Samferdsel og infrastruktur.....	22
3.7.1	Veier og kollektivtransport	22
3.7.2	Bygg, vann og avløp	22
3.8	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	23
3.9	Interkommunalt samarbeid.....	23
3.10	Areal og natur.....	24
3.11	Miljømessige forhold, klima og energi	Feil! Bokmerke er ikke definert.
3.12	Kommuneorganisasjonen.....	25
3.12.1	Økonomi	25
3.12.2	Sykefravær og likestilling	26
3.12.3	Personlige ressurser	26
3.12.4	Gode og effektive planprosesser	27
3.12.5	Store prosjekter i kommunen	27
4.	Erfaringer med gjeldende planstrategi	29
5.	Vurdering av planbehovet i valgperioden	31

Vedlegg 1 Regional analyse for Krødsherad 2015

Vedlegg 2 Folkehelseprofil for Krødsherad 2016

1. Om kommunal planstrategi og kommunens plansystem

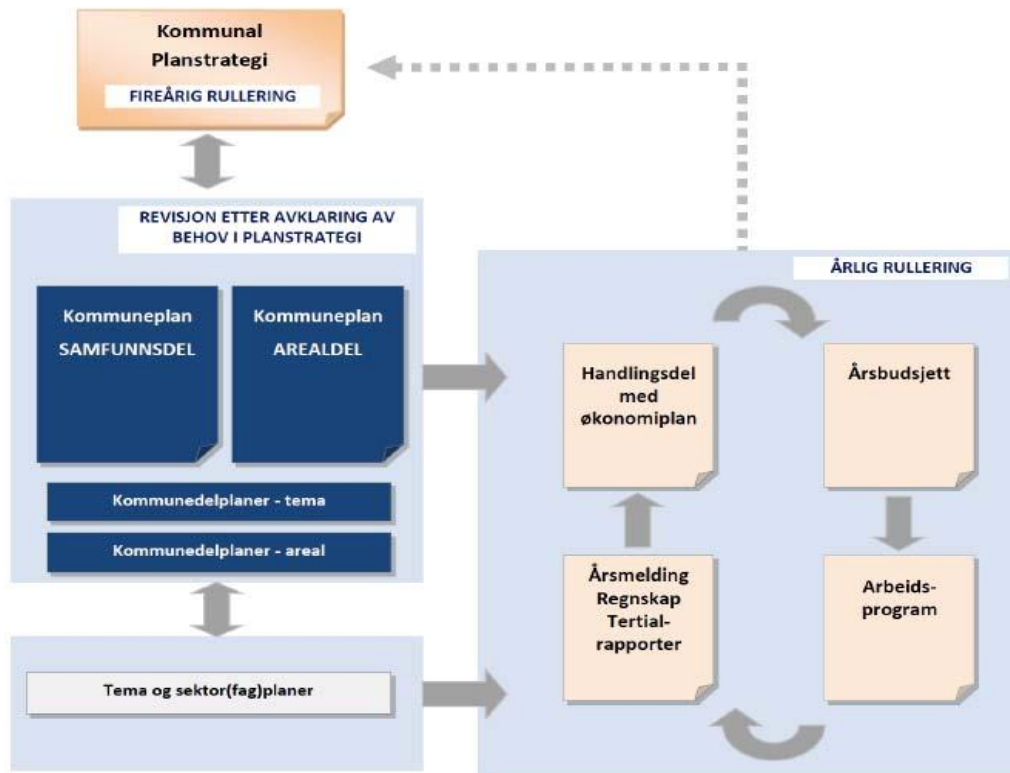
Plandelen i den nye plan- og bygningsloven trådte i kraft 1. juli 2009. Som et nytt verktøy i kommunal planlegging kom kravet i lovens § 10-1 om at kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planstrategien setter et sterkt fokus på at planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig.

I september 2011 ga miljøverndepartementet ut en veileder i kommunal planstrategi. Denne gir føringer for kommunenes arbeid med den kommunale planstrategien, både med hensyn til innholdet og hvordan prosessen kan gjennomføres.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, gjennom å belyse utviklingstrekk og utfordringer i kommunen. På bakgrunn av dette skal planstrategien avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden, hvilke som skal revideres, omreguleres, rulleres eller om det er behov for nye planer. Planstrategien er et mandat for det videre planarbeidet i kommunen.

I plan- og bygningslovens § 10-1 står det videre at «*kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen*». Planstrategien skal ikke sendes på vanlig høring, slik plan- og bygningsloven krever for ordinære plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det er ikke adgang til å fremme innsigelse mot forslag til kommunal planstrategi.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11 i plan- og bygningsloven. Figur 1 viser planprosessen i kommunen og forholdet mellom denne og planstrategien.

Figur 1 Kommuneplansystemet – ulike planprosesser og forholdet mellom disse

Kilde: Veileder Kommunal planstrategi, Miljøverndepartementet, 2011

Gjennom vedtaket av den kommunale planstrategien skal det nye kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 30.11.2006. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 24.9.2013. Kommunedelplan Norefjell ble vedtatt 24.6.2004.

2. Overordna føringer som har betydning for kommunens planbehov

Ved kongelig resolusjon vedtok Regjeringen *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*, den 12. juni 2015. Regjeringen ønsker å fremme samarbeidet med kommunene og fylkeskommunene for å bidra til bedre sammenheng mellom nasjonal, regional og kommunal planlegging, og gjøre planleggingen mer forutsigbar og målrettet. Dokumentet peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig at fylkene og kommunene tar opp i sin planlegging etter plan- og bygningsloven. Dette for å bidra til gode og effektive planprosesser, bærekraftig areal- og samfunnsutvikling og attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder.

Fylkestinget i Buskerud vedtok 6. desember 2012 *Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016*. Arbeidet med neste periodes regionale planstrategi sendes på høring etter sommeren og planlegges vedtatt i fylkestinget i desember i 2016. Fylkeskommunen er opptatt av at de regionale planene følges opp i kommunal planlegging. Videre at kommunene tar eierskap til de mål og strategier som er i de regionale planene, og tar disse inn i sine kommunale planer. Av de regionale planene i Buskerud er det viktig å ta hensyn til følgende planer i vårt kommunale planarbeid:

- Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling
- Regional delplan for reiselivet "Først mot fremtiden" 2010-2016
- Regional plan for universell utforming - Buskerud mot 2025
- Fylkesdelplan for handel, service og senterstruktur i Buskerud
- Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud I
- Fylkesdelplan for avkjørsler og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud II
- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021

Det er to regionale planer under utarbeidelse som også skal følges opp av Krødsherad kommune. Disse er Regional areal- og transportplan og Regional plan for kulturminnevern.

I brev av 15. april 2016, fra Fylkesmannen i Buskerud, trekkes det fram noen nasjonale føringer for de kommunale planstrategiene.

- Alt planarbeid etter plan- og bygningsloven skal vise til nødvendigheten av klimatilpassing og konsekvenser av klimaendringene og nødvendige tiltak.
- Kommunene skal ha nødvendig oversikt over befolkningens helsetilstand og positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten må ligge til grunn for planstrategien, og prioriteringen av videre planarbeid.
- I tillegg vises til temaene samfunnsikkerhet, landbruksmessige forhold og miljømessige forhold som bør vurderes og omtales i planstrategien.
- Kommunene bør gjøre seg noen tanker om hvordan det kan legges til rette for de gode og effektive planprosessene.

Vestregionen

Krødsherad kommune er en av deltakerkommunene i Vestregionen. I dette regionsamarbeidet er det utpekt følgende satsingsområder for perioden 2015-2018:

- Regional utvikling hvor fokus er rettet mot arealbruk transport og knutepunktsutvikling samt regionens framtidige behov kompetanseutvikling og arbeidskraft
- Helse hvor fokus er rettet mot folkehelse og samhandlingsreformen gjennom deltakelse i kommunehelsesamarbeidet i Vestre Viken helseforetaks tjenesteområde og ved å dele erfaringer i folkehelsearbeidet
- Kultur hvor fokus er rettet mot regionens historie, identitet og mangfold ved å arrangere en årlig kunstutstilling der profesjonelle kunstnere i regionen åpner sine verksteder og atelierer, og ved å drifte Vestregionens Ungdomssymfonikere - et orkester for unge mellom 11 og 20 år.

Regionsamarbeidet i Midtre Buskerud

Modum, Sigdal og Krødsherad kommuner samarbeider gjennom regionrådet for Midt-Buskerud.

De prioriterte samarbeidsområdene er basert på regional planstrategi for Buskerud Fylkeskommune 2013-2016, og er formalisert gjennom partnerskapsavtalen for 2015-2016. Regionrådet har utarbeidet handlingsplan for 2016 - 2019 med følgende overordnede satsingsområder:

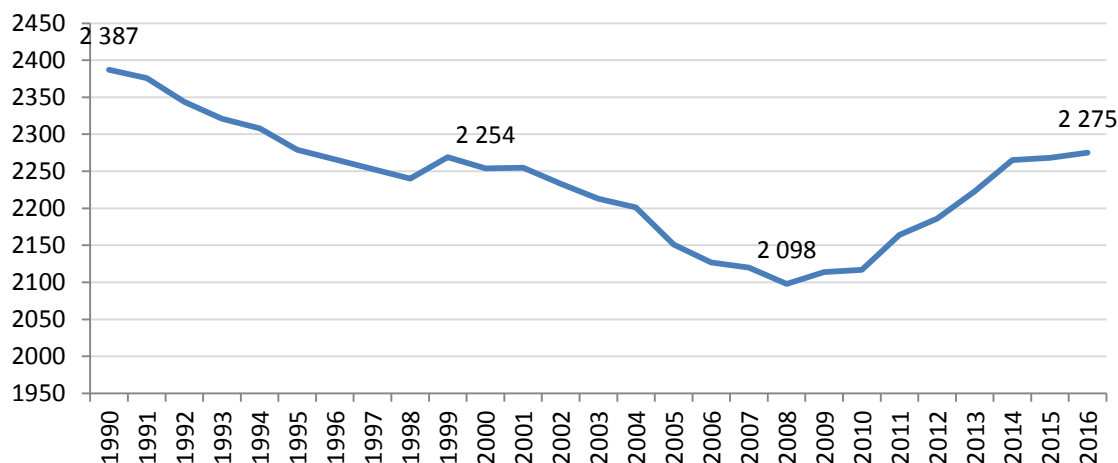
- Attraktivitet
- Næringsutvikling
- Tjenesteproduksjon
- Kommunikasjonsteknologi
- Areal og transport
- Folkehelse
- Klima- og miljøtematikk

3. Utviklingstrekk og kommunens utfordringer

I dette kapitlet gjengis og drøftes ulik statistikk for å kunne belyse kommunens utfordringer. Videre er planer og nå-situasjonen innenfor forskjellige fagområder gjort rede for.

3.1 Befolkningsutvikling

Per 1. januar 2016 hadde Krødsherad kommune 2 275 innbyggere. Det er 21 flere enn i 2000, men 112 færre enn i 1990. Befolkningstallet hadde sterk nedgang fra 1990 til 2008 (12,1 prosent). Fra 2009 snudde det, og det ble igjen vekst i folketallet i kommunen, tilvarende 7,6 prosent fra 2009 til 2016. Figur 2 viser dette grafisk.

Figur 2 Befolkningsutviklingen i Krødsherad kommune fra 2000 til 2016

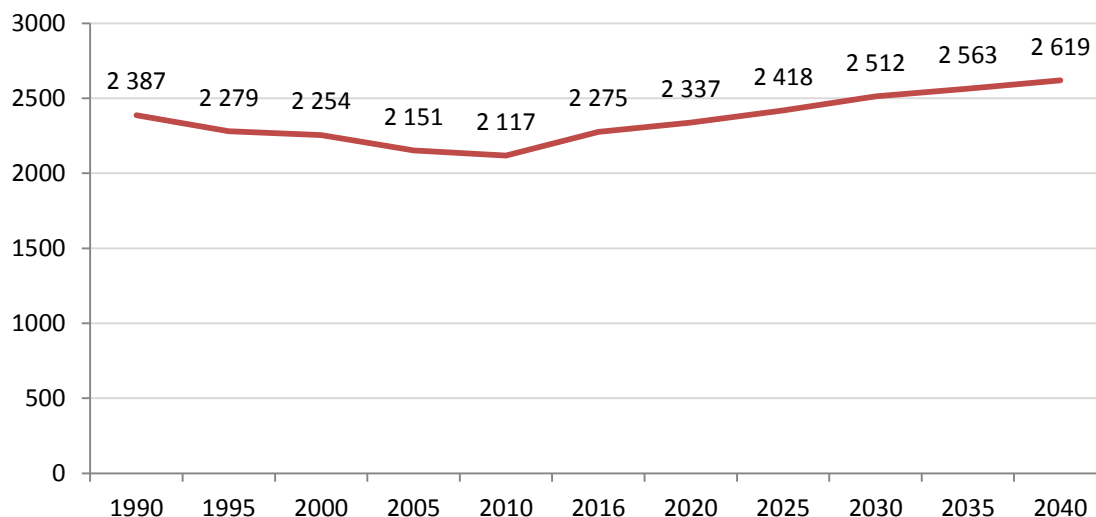
Kilde: SSBs statistikkbank tabell 01222, 2016

Dersom man ser nærmere på statistikken er veksten i folketall knyttet til innflytting. En stor del av innflyttingen er innflyttere fra utlandet. Dette er et bilde som man ser i hele landet. 10 prosent av innbyggerne i kommunen har i dag utenlandsk opprinnelse. En viktig utfordring er å inkludere de nye innbyggerne i lokalsamfunnet slik at de ønsker å bli værende her. På denne måten vil en legge til rette for at bedriftene får dekket sitt arbeidskraftbehov og at innflytterne blir en del av aktiviteter og organisasjonsliv i lokalsamfunnet. Det er også gledelig at mange Kryllinger kommer tilbake til kommunen etter endt utdanning. Dette er ressurspersoner som bidrar til utvikling av kommunen.

Statistisk sentralbyrå lager befolkningsframskrivinger annethvert år. Disse gjøres for flere alternativer som viser svært ulik utvikling, etter hvor stor vekt det er lagt på befolkningens fruktbarhet og levealder, samt grad av innenlands flytting og nettoinnvandring. Framskrivingsalternativ MMMM legger til grunn middels fruktbarhet, middels levealder, middels innenlands flytting og middels nettoinnvandring.

Figur 4 gjengir faktisk utvikling i folketallet i Krødsherad kommune fra 1990 til 2016 og videre SSBs middelframskrivning for kommunens samla folkemengde fram mot 2040. Figuren viser en økning i på ca. 350 personer fra 2016 til 2040.

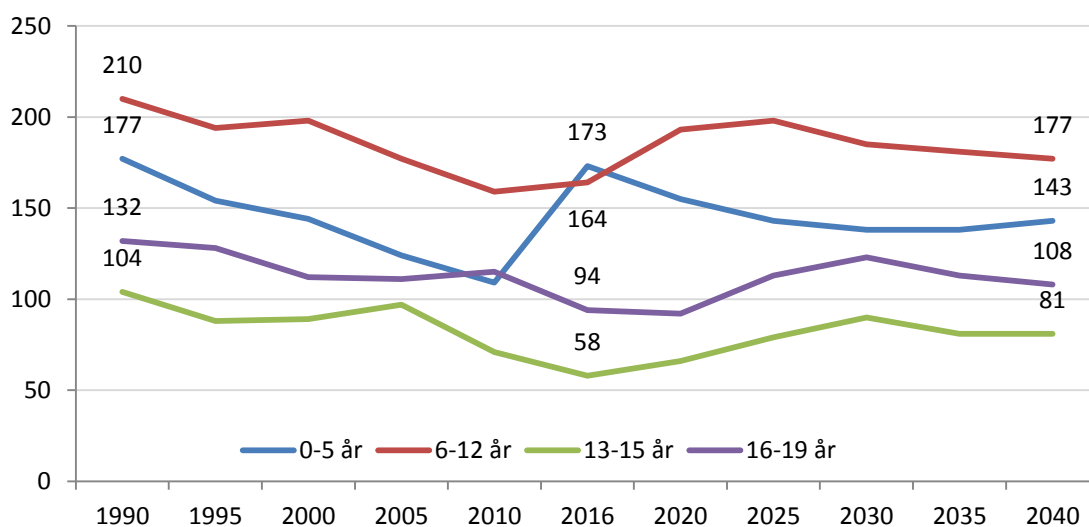
Telemarksforskning har gjennomført en regional analyse for krødsherad kommune som viser en noe lavere befolkningsvekst enn dette, så administrasjonen anser SSBs framskriving som et høyt estimat, noe som bør vektlegges i videre planlegging.

Figur 3 Faktisk og framskrevet utvikling i folketallet i Krødsherad kommune i perioden 1990-2040

Kilde: SSBs statistikkbank tabell 11168, 2016

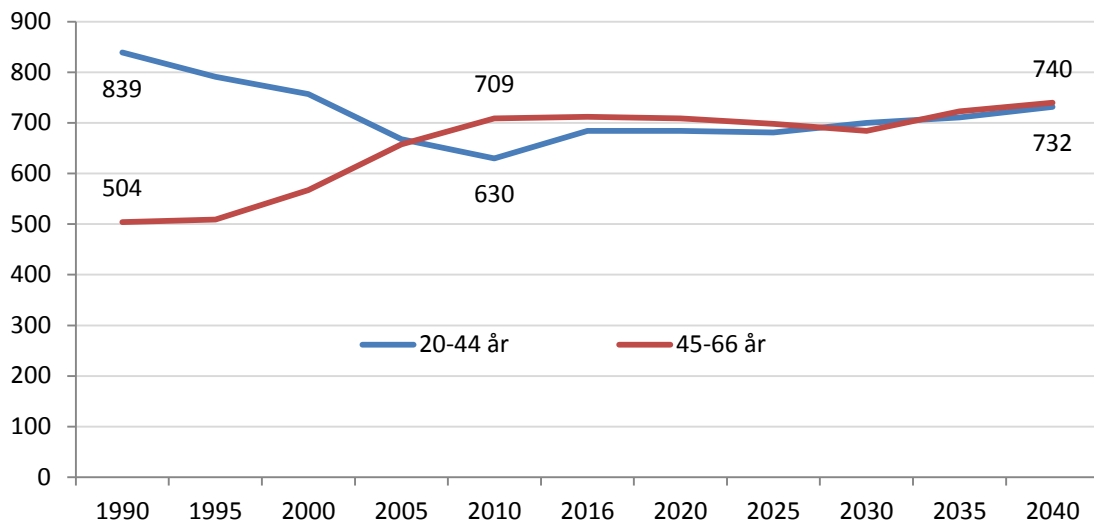
Figur 4 gjengir faktisk utvikling i antall barn og unge i Krødsherad kommune fra 1990 til 2016 og videre SSBs middelframskrivning for kommunens antall barn og unge fra 2016 og fram mot 2040. Figuren viser at det kan antas at det blir en økning i antall barn og unge i alderen 6 til 19 år, mens det antas å bli en nedgang i antall barn i alderen 0 til 5 år. Det var en voldsom økning i antall «barnehagebarn» fra 2010 til 2016. I middelframskrivningen antas altså denne økningen ikke å fortsette.

Figur 4 Faktisk og framskrevet utvikling i antall barn og unge i Krødsherad kommune i perioden 1990-2040

Kilde: SSBs statistikkbank tabell 11168, 2016

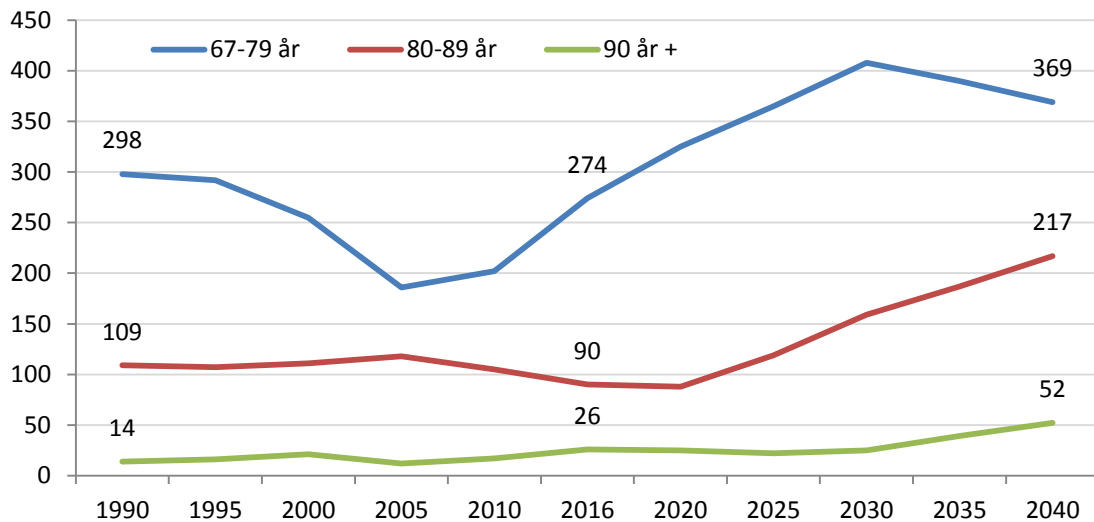
Figur 5 gjengir faktisk utvikling i antall voksne i Krødsherad kommune fra 1990 til 2016 og videre SSBs middelframskrivning for kommunens antall voksne fra 2016 og fram mot 2040. Figuren viser at den faktiske utviklingen i antall voksne har vært svært ulik mellom begge alders gruppene. Antallet voksne i alderen 20-44 har sunket i perioden fra 1990 til 2010. I motsetning har antallet voksne i alderen 45-66 økt tilsvarende i den samme perioden. Fram mot 2016 har aldersgruppene nærmet seg hverandre i antall. Framskrivningene tyder på at det framover vil være en likere sammensetning av disse to gruppene i befolkningen og at det vil fortsette å være det fram mot 2040.

Figur 5 Faktisk og framskrevet utvikling i antall voksne i Krødsherad kommune i perioden 1990-2040

Kilde: SSBs statistikkbank tabell 11168, 2016

Figur 6 gjengir faktisk utvikling i antall eldre i Krødsherad kommune fra 1990 til 2016 og videre SSBs middelframskrivning for kommunens antall eldre fra 2016 og fram mot 2040. Figuren viser at den faktiske utviklingen i antall eldre har vært ulik mellom aldersgruppene. Antall eldre i alderen 67-79 har sunket betydelig i perioden fra 1990 til 2005, for så å øke fram til 2016. I motsetning har antallet eldre i alderen 80-89 hatt en svak økning i perioden 1990 til 2005, men har sunket noe fram mot 2016. Aldersgruppen 90 år og eldre har hatt en relativ stabil økning fra 1990 og til 2016, med unntak at en svak nedgang i 2005. Framskrivningene tyder på at det framover vil være en økning i alle de 3 aldersgruppene av eldre i kommunen fram mot 2040.

Figur 6 Faktisk og framskrevet utvikling i antall eldre i Krødsherad kommune i perioden 1990-2040

Kilde: SSBs statistikkbank tabell 11168, 2016

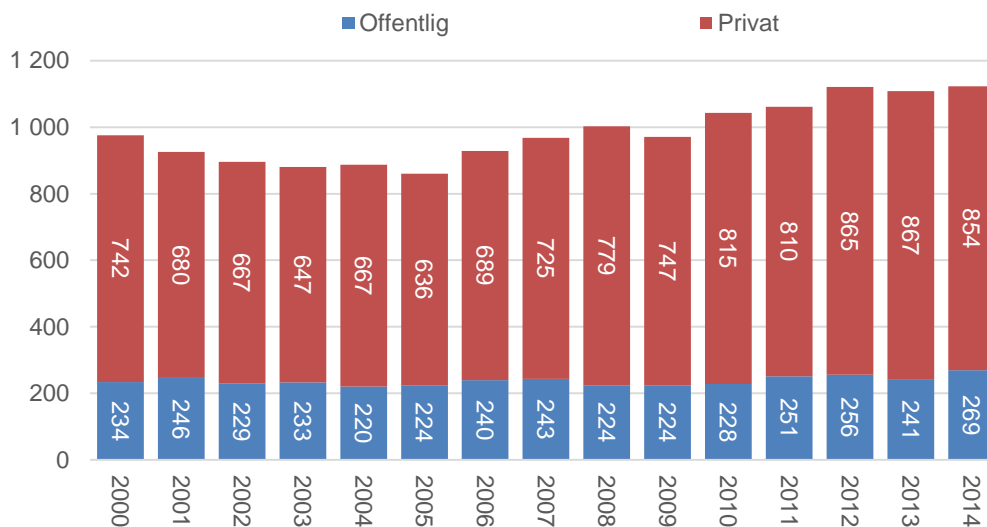
En økning i folke­mengden vil medføre økning i rammetilskuddet fra staten, men kommunen vil på sikt stå overfor flere utfordringer som følge av at det blir, i henhold til prognosene, flere eldre innbyggere i kommunen. Dette vil selvsagt i særlig grad berøre tjenesteområdene innenfor helse og omsorg i Krødsherad kommune.

3.2 Utvikling i arbeidsplasser og næringsliv

I dette delkapitlet gjengis og drøftes utviklingen i antall arbeidsplasser, privat og offentlig sektor, innad i bransjene og pendling i Krødsherad kommune.

3.2.1 Utvikling i antall arbeidsplasser

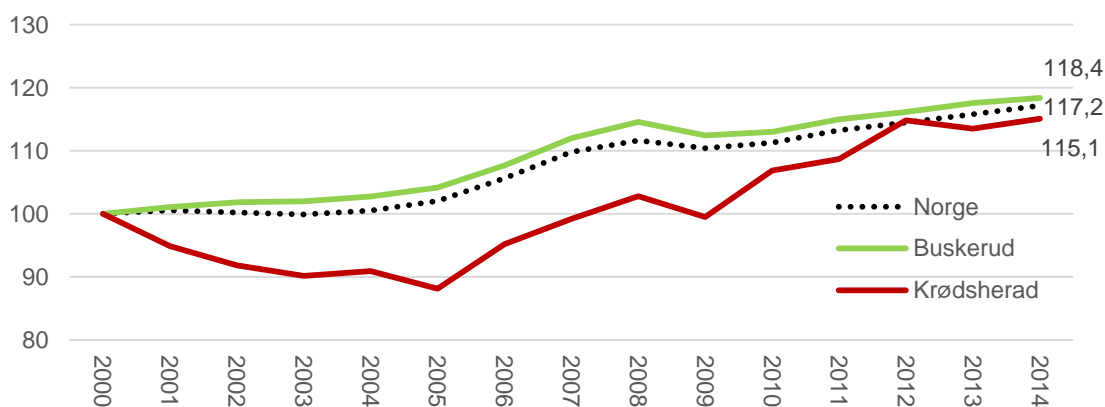
Med antall arbeidsplasser menes antall personer som jobber i Krødsherad, uavhengig av om de bor der eller ikke. Det var 269 personer som jobbet i offentlig sektor i Krødsherad i 2014, og 854 personer som jobbet i privat sektor. Samlet antall arbeidsplasser har hatt nedgang fram til 2005 og i 2009, men har tatt seg opp igjen i de siste årene, se figur 8.

Figur 8 Antall arbeidsplasser i offentlig og privat sektor i Krødsherad fra 2000 til 2014

Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

Fra 2000 til 2014 økte antall arbeidsplasser i Norge med 17,2 prosent. Buskerud har hatt en litt høyere vekst på 18,4 prosent i samme periode. Krødsherad har med 15,1 prosent, hatt litt lavere vekst enn Norge og Buskerud i denne periode. Men fra 2005 til 2014 har arbeidsplassveksten i Krødsherad vært en god del sterkere enn i Buskerud og Norge, se figur 9.

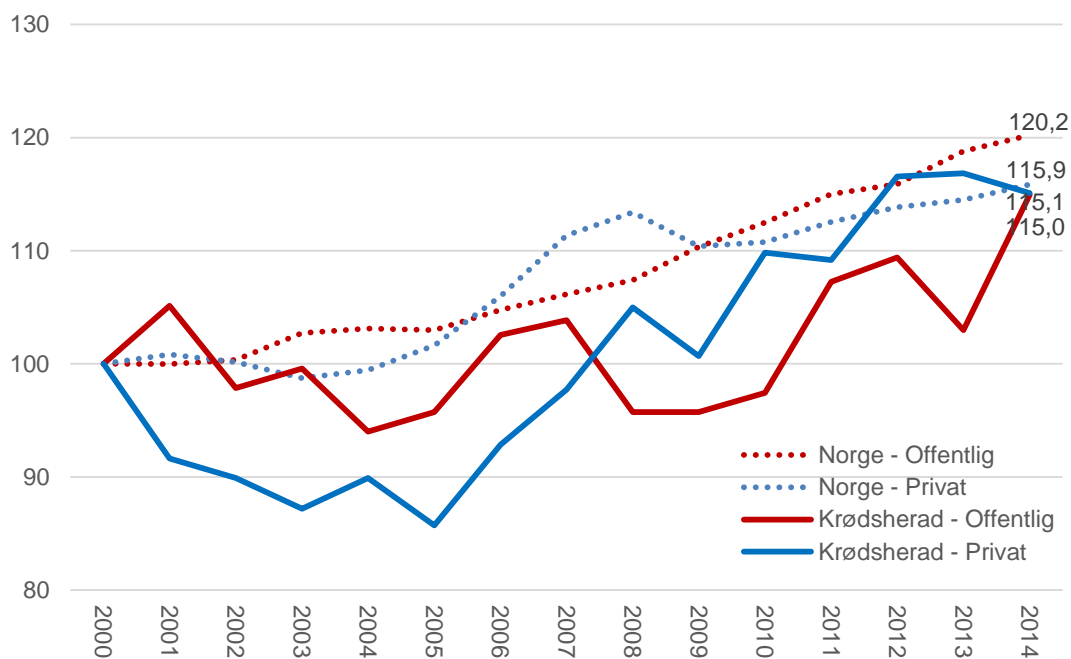

Figur 9 Indeksert arbeidsplassvekst, 2000-2014, alle sektorer, i Norge, Buskerud og Krødsherad. Antall arbeidsplasser i 2000 = 100.

Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

3.2.2 Utvikling i privat og offentlig sektor

Antall arbeidsplasser i privat sektor har økt med 15,1 prosent siden 2000. Det er nesten likt med arbeidsplassveksten i privat sektor i Norge, som var på 15,9 prosent i samme periode. Offentlig sektor i Krødsherad har hatt omtrent samme vekst som privat sektor. Antall arbeidsplasser i offentlige sektor har vokst med 15 prosent siden 2000. På landsbasis har offentlig sektor økt mer enn privat sektor, se figur 10.

Figur 10 Indeksert arbeidsplassvekst i offentlig og privat sektor i Krødsherad og Norge, fra 2000 til 2014.

Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

Etter finanskrisen har Norge hatt en vekst i antall arbeidsplasser i privat sektor på 2,2 prosent. Krødsherad har hatt en vekst på 9,6 prosent siden 2009. Dette er en ganske sterk vekst i næringslivet etter finanskrisen. Det kan vi også se av rangeringsnummeret til Krødsherad, som er 66 av 428 kommuner i landet.

3.2.3 Utvikling innad i bransjene

I tabell 1 under ser vi hvilke bransjer som inngår i de ulike næringstypene, og vi ser antall arbeidsplasser i hver bransje.

Tabell 1 Utvikling i antall arbeidsplasser i de ulike bransjene i privat sektor i Krødsherad i perioden 2000 til 2014

Næring	Undergruppe	Bransje	2000	2005	2008	2011	2012	2013	2014
Basis	Industri	Anna industri	139	70	125	95	86	93	66
		Næringsmidler	3	3	1		1	1	1
		Prosessindustri	28	25	43	39	36	30	32
		Verkstedindustri	57	30	29	54	54	53	56
	Natur	Landbruk	67	63	71	60	65	56	57
	Tekn. tjenester	Teknisk/vitenskap	2	18	1	4	6	8	7
		Tele og IKT		9	10	5	6	7	5
Besøk		Aktivitet	42	25	36	40	44	38	37
		Handel	98	102	102	68	68	68	76
		Overnatting	76	48	39	121	142	153	144
		Servering	21	7	14	10	9	9	13
Lokal og Kommune		Lokal	7	3	7	15	15	12	17
Regional		Agentur og Engros	8	8	12	4	6	10	20
		Bygg og anlegg	106	131	183	209	229	239	246
		Diverse	28	25	26	22	27	30	23
		Finans, eiendom, utleie	15	49	18	22	25	26	18
		Forr tjenesteyting	13	9	53	34	35	25	25
		Transport	25	11	9	8	10	7	9
		Utleie av arbeidskraft	7				1	2	2
Total			742	636	779	810	865	867	854

Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

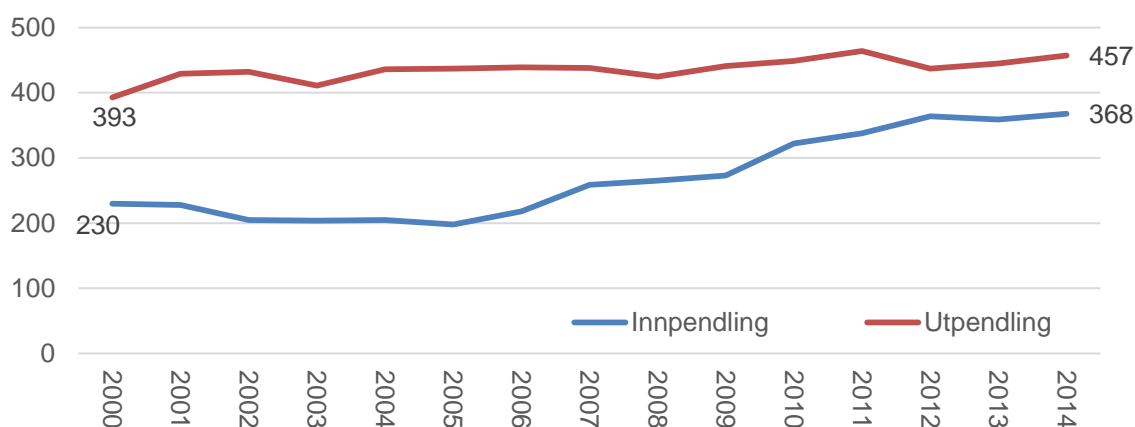
Tabellen viser at bygg og anlegg er den dominerende bransjen i privat sektor. Bygg og anlegg har økt antall arbeidsplasser betraktelig siden 2000. Men tabell 1 er noe misvisende, da den også fanger opp arbeidsplasser utenfor kommunen, for foretak med hovedkontor i Krødsherad. Andre bransjer i de regionale næringene har også hatt en god utvikling som tjenesteyting og agentur og engros. Begge disse bransjene har også doblet antall arbeidsplasser, men på et litt annet nivå. Antall arbeidsplasser innen transport er halvert.

Reiselivet har de siste årene nasjonalt vært i stor endring, og flere tradisjonelle overnattingsbedrifter blir lagt ned i fjell-Norge. Krødsherad har derimot doblet sin overnattingskapasitet de senere år, og denne store økningen krever et fortsatt fokus på å tilrettelegge infrastrukturen på Norefjell.

Antall arbeidsplasser innen handel er redusert fra 98 til 76 i perioden. Anna industri er halvert i perioden, fra 139 i 2000 til 66 arbeidsplasser i 2014. De andre industrinæringene har vært relativt stabile i perioden. Gjeldende industriområder er per i dag ferdig utbygget, og evt. nyetableringer krever at nye områder opparbeides. I forslaget til ny arealdel i kommuneplanen er nye områder identifisert og avsatt, men disse er ikke regulert eller tilrettelagt.

3.2.4 Pendling

Antallet som pendler inn til Krødsherad har økt mer enn antallet som pendler ut av Krødsherad siden 2000. Dog har antallet som pendler ut hele tiden vært høyere enn antallet som pendler inn. Differensen mellom ut- og innpendling har blitt mindre etter finanskrisen. I 2014 var det 89 flere personer som pendlet ut enn som pendlet inn, se figur 11.

Figur 11 Antall personer som pendler inn og ut av Krødsherad, 2000-2014

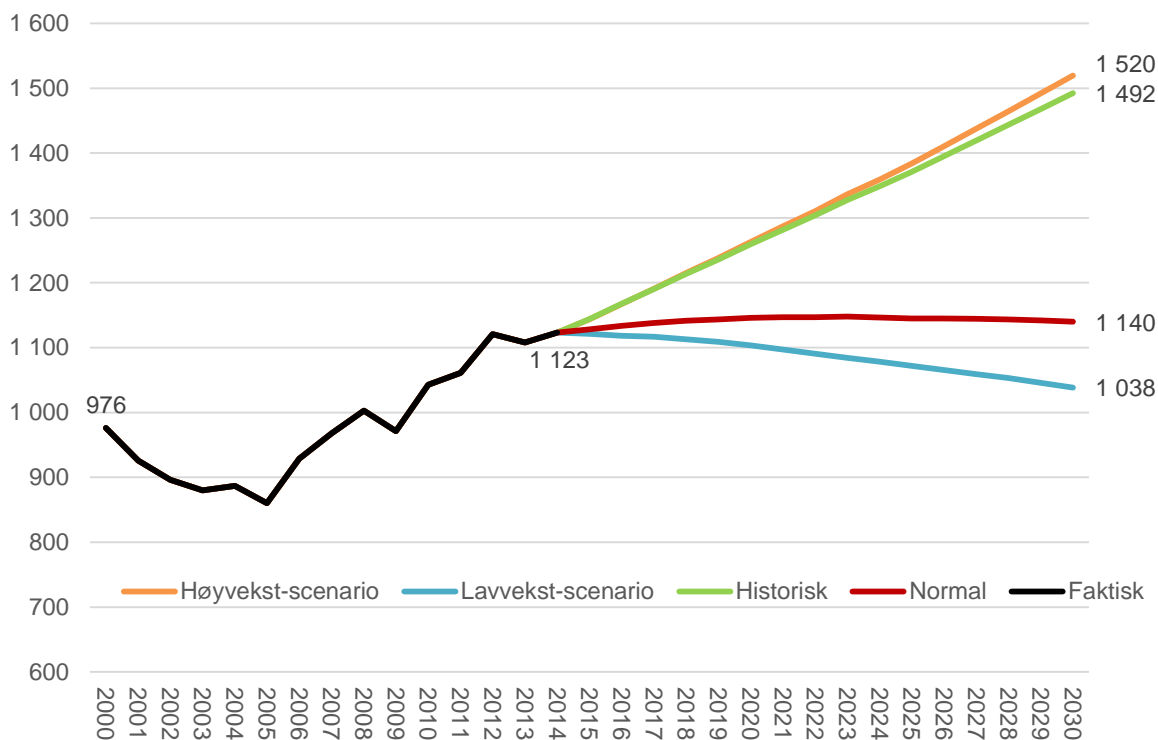
Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

For mer informasjon om utvikling i arbeidsplasser, bransjer og næringsliv, se vedlegg 1 til planstrategien.

3.2.5 Arbeidsplasser fram mot 2030

Figur 12 viser scenarier for arbeidsplassvekst i perioden 2014 til 2030. Figuren viser at antall arbeidsplasser i Krødsherad økte fra 976 i 2000 til 1 123 i 2014. Dersom forutsetningene om nasjonal vekst og den strukturelle utviklingen som påvirker stedet holder, vil Krødsherad få en forsiktig vekst til 1 140 arbeidsplasser i normalscenariet. Det vil være en svakere vekst enn Krødsherad har hatt etter 2000.

I scenariet med historisk attraktivitet har Telemarksforskning lagt til grunn at Krødsherad har den samme attraktiviteten som de har hatt de siste ti årene. Krødsherad har hatt varierende attraktivitet de siste årene, men i sum vært mye bedre enn gjennomsnittet. Dermed vil den framtidige utviklingen med samme attraktivitet ligge mye høyere enn normalscenariet. Som omtalt over bygger disse tallene på en overdreven vekst i antall private arbeidsplasser Krødsherad. At antall arbeidsplasser vil kunne vokse opp til 1 492, må derfor anses som lite trolig.

Figur 12 Scenarier for arbeidsplassvekst i Krødsherad fram til 2030

Kilde: Regional analyse for Krødsherad 2015, Telemarksforskning, 2015

3.3 Tilgang på boliger og stedsutvikling

Mangel på boliger viser seg å være et problem i forhold til bosetting i mange kommuner. Dette er et komplekst problem som blant annet er knyttet til manglete nybygging på grunn av frykten for ikke å få igjen investeringen dersom man må selge boligen. Det er også vanskelig å få utbyggere til å satse i områder som Krødsherad fordi lønnsomheten ved utbygging er større i pressområdene. Kommunen har arbeidet aktivt med bolyst og med å få «lys i alle glas». Dette har bidratt til blant annet flere utleieboliger. Man har tilrettelagt for attraktive boligfelt. Det har vært bygd ut nye boliger og derigjennom også frigjort brukte boliger. Kommunen har også vedtatt å iverksette planarbeid for å få etablert nye boligområder som skal bidra til at man har tilgjengelige og attraktive boliger. Det er likevel en utfordring å ha nødvendige boliger tilgjengelig fremover og det er også behov for alternativer til eneboliger og behov for flere utleieboliger. En utfordring for videre planlegging og tiltak er at man ikke har tilstrekkelig kunnskap om behovet, samt at markedet for internflytting i kommunen er uforutsigbart. Dette øker usikkerheten for mulige investorer. I noen kommuner finnes gode resultater med samarbeidsløsninger der kommunen går inn som en av partene. Bosettingstemaet er også sentralt i forhold til diskusjonen om tettstedsutvikling og bosetting av sesongarbeidskraft.

Flere enn halvparten av kommunens innbyggere bor utenfor kommunens to tettsteder Krøderen og Noresund. Et spredt bosettingsmønster har sine fordeler i forhold til at man

kan tilby unike bosteder, men er også en utfordring i forhold til å få tettsteder med liv og røre. I forbindelse med omlegging av Rv 7 fra Sokna til Ørgenvika, så ble det gitt 20 millioner kroner til rundkjøringer og sentrumsutvikling på Noresund. Noresund er definert som kommunesentrum og handelsknutepunkt i kommunen.

På Krøderen er det de siste årene gjennomført en enkel miljøgateutbygging for å forskjønne sentrum, videre er det utarbeidet planer for utbygging av gang- og sykkelvei og tilrettelegging for bruk av friluftsområde. Et viktig spørsmål i planarbeidet er hvordan man skal utvikle de to tettstedene videre og hvilke muligheter og ønsker man har i befolkning og næringsliv knyttet til dette.

Planer

- Boligsosial handlingsplan 2015-2024, vedtatt 27.8.2015

3.4 Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunen skal bidra til å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, herunder å utjevne sosiale helseforskjeller. Sentralt i de statlige føringer er å innrette kommunens satsinger mot forebygging og folkehelse i egne tjenester, i arealforvaltning og i samarbeid med bedrifter og frivillige organisasjoner. Dette har fått et økt fokus og skal være en rød tråd i kommunens mål, planer og innretning av tiltak.

3.4.1 Folkehelse

Folkehelseinstituttet har gjort data tilgjengelig med folkehelseprofil for Krødsherad kommune for 2016. I den finner en hovedtrekkene i kommunens folkehelse, se vedlegg 2 til planstrategien.

Levealderen i Norge er blant de høyeste i verden og øker fortsatt. Helsetilstanden i den norske befolkningen er generelt god, men det er en økende sykdomsutvikling knyttet til livsstil og en aldrende befolkning. Det er store sosiale ulikheter i levekår og levevaner, og dette medfører økte helseforskjeller.

Den norske befolkningen sett under ett er blant de minst fysisk aktive i Europa, og utviklingen går i negativ retning. Fysisk aktivitet og friluftsliv kan medvirke til å forebygge, utsette eller lindre kroniske sykdommer, fremme helse og trivsel og gi naturopplevelser, rekreasjon og anledning til sosialt samvær. Tilgang på naturområder og bedre tilrettelegging for ferdsel i nærområdene, både gjennom løypenett og gang- og sykkelveier, vil gjøre det lettere å være fysisk aktiv i hverdagen, og samtidig sikre trygg og miljøvennlig ferdsel.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) trådte i kraft 1.1.2012. I § 5 annet ledd i folkehelseloven, står det følgende: «Kommunen skal ha nødvendig oversikt over

helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne». Videre heter det i § 6 «Oversikten etter § 5 annet ledd skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.»

Planstrategien bygger på kjent kunnskap, men kommunen ser at kunnskapsgrunnlaget er for tynt. Kommunen tar sikte på at slikt oversiktsarbeid, vurderinger og løsningsforslag tas med i planlagte tverrsektoriell folkehelseplan med oppstart i 2017.

Det lokale folkehelsearbeidet skal inngå i alle kommunens planer og temaplaner slik at det sikres systematisk, kontinuerlig og langsiktig innsats.

3.4.2 Arrangementer, kultur og fritidstilbud

Krødsherad kommune har ikke en egen sektor for kultur. Arbeidsoppgaver og ansvarsområder knyttet til kultur er fordelt mellom øvrige sektorer. Kommunen ivaretar Opplæringslovens § 13-6 krav om musikk- og kulturskoletilbud. Dette er organisert og ledet av oppvekstsektoren.

I kommunen er det mange organisasjoner og en rekke tilbud i regi av friville organisasjoner og kulturinstitusjoner. Kommunen er med på å tilrettelegge for slike tilbud gjennom tilskudd og andre tiltak. De siste årene er eksempler på tiltak og prosjekter K4, God tur og Trimgruppas postkasseturer. I 2016 ble potten til kulturmidler økt og det ble også foretatt en spissing av tildelingskriterier mot barn og unge. Mange i kommunen bruker mye av sin fritid på tilbud som er svært viktige for Krødsheradsamfunnet.

Planer

- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2013 – 2017, vedtatt 7.11.2013

3.4.3 Barn og unge

Krødsherad kommune består av to tettsteder; Krøderen og Noresund. Det er lokalisert kommunal barnehage i begge tettsteder. I tillegg er det en privat barnehage i kommunen. Det er lokalisert barneskole (1. – 7. klassetrinn) i begge tettstedene. Ungdomstrinnet (8. – 10. klassetrinn) er sentralisert til Krøderen.

SSB's prognoser viser en nedgang i aldersgruppen 0-15 år, fra 173 barn i 2016 til 143 barn i 2042. For de øvrige aldersgruppene i alderen 6 til 15 år fram mot 2042 er det en økning i antallet barn i kommunen, jf. kapittel 3.1 og figur 5.

Kommunen skal ta hensyn til barn og unges oppvekstmiljø i planleggingen og sørge for involvering i planprosessene.

Etter grunnskolen må elever fra Krødsherad ut av kommunen for videre skolegang. Det er viktig å sikre et bredt og godt videregående skoletilbud, slik det i dag finnes i nabokommunene Modum og Ringerike.

Fylkeskommunens oppfølgingstjeneste har et fokus på ungdom som faller ut av videregående skoler. Det er et mål å samordne tjenester i felleskap med andre aktører og å kombinere kompetanse fra flere parter for å gi helhetlig og målrettede tjenester for unge og voksne innenfor og utenfor arbeidslivet.

Det er viktig å motivere ungdom til å engasjere seg i arbeidet med framtidig utforming av kommunen gjennom deltakelse i demokratiske beslutningsprosesser. Det er også et mål å få unge kryllinger til å etablere seg i Krødsherad, gjerne etter at de en periode har vært ute av bygda for å skaffe seg en utdanning.

For å sikre en trygg skoleveg, samt å legge til rette for gående- og syklende i trafikken bør det utarbeides en overordnet plan for gang- og sykkelveger, og dette bør gjøres i forbindelse med revidering av kommunens trafikksikkerhetsplan.

Planer

- Trafikksikkerhetsplan, vedtatt 27.11.2008
- Plan for forebyggende arbeid blant barn og unge, vedtatt 13.12.2007, revidert august 2010.
- Kommunedelplan helhetlig ruspolitikk 2012-2016, vedtatt 25.5.2012

3.4.4 Helse-, omsorg- og sosialtjenester

Fram mot 2040 vil Krødsherad få en betydelig eldre befolkning enn i dag, se kapittel 3.1 og figur 7. I 2040 vil trolig over en femtedel av innbyggerne vil være over pensjonsalder (67 år). En så stor endring i alderssammensetningen vil få stor betydning for hvordan vi planlegger tjenestetilbud, boliger, infrastruktur og tettsteder.

Et økende press på sykehustjenester har medført at det må satses på en annen oppgavefordeling i helsesektoren. Målet med samhandlingsreformen, som ble innført fra 1. januar 2012, er å dempe veksten i bruk av sykehustjenester og at en større del av helsetjenestene må ytes av kommunen. I tillegg må behovet for helsetjenester reduseres ved sterkere satsning på folkehelse gjennom forebyggende tiltak og helsefremmende arbeid. Tjenesten har en målsetting om å øke andelen fag- og høyskoleutdannede medarbeidere.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha samme mulighet som andre til

personlig utvikling, deltakelse i samfunnet, trygge levekår og god livskvalitet. Prinsippet om universell utforming skal bidra til å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle, forhindre diskriminering og sikre likeverdige muligheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Kommunen har som mål å ha gode helsetjenester, herunder legetjeneste og tannhelsetjeneste. Krødsherad har gjennom flere år satset på hotell- og hyttebygging på Norefjell. Det kan føre til en mer utstrakt bruk av hjemmebaserte tjenester i fremtiden for våre besøkende og fritidsbeboere.

Regjeringens viktigste virkemiddel i kampen mot fattigdommen, kvalifiseringsprogrammet, bidrar til at flere kommer seg i arbeid og aktivitet ved hjelp av tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging. Krødsherad har for tiden klienter på kvalifiseringsprogrammet, og dette tiltaket er det viktig å satse videre på.

Planer

- Overordnet plan for helse, sosial og omsorg, vedtatt 2.11.2006
- Psykiatriplan, vedtatt 14.12.2006
- Plan for helsestasjon og skolehelsetjeneste, vedtatt 9.2.2012
- Plan for helhetlig ruspolitikk 2012 - 2016, vedtatt 24.5.2012
- Demensplan 2015, vedtatt 21.3.2013
- Plan for smittevern 2006
- Plan for pandemi 2009

3.5 Verdiskaping og næringsutvikling

I 2014 var det 1 123 arbeidsplasser i privat og offentlig sektor i Krødsherad. 24 prosent av arbeidsplassene i Krødsherad er i besøksnæringene. Tilsvarende andel for landet som helhet er 14 prosent. Krødsherad er dermed en ganske stor besøkskommune. Andelen til de regionale næringene og basisnæringene i Krødsherad er ganske like andelene for Norge. Mens arbeidsplasser innen stat og fylke bare utgjør 1 prosent, mot Norges 13 prosent. I 2014 var det 89 flere personer som pendlet ut enn inn til Krødsherad. Det er 8 prosent av sysselsatte i Krødsherad som bor, men som ikke jobber i kommunen. Tabell 1 i kapittel 3.2.3 viser utvikling i antall arbeidsplasser i de ulike bransjene i privat sektor i Krødsherad i perioden 2000 til 2014.

Hovedutfordringen i kommunen er å tiltrekke oss kompetent og riktig arbeidskraft som sikrer konkurransekraften til eksisterende og fremtidig næringsliv. Det er i kommuneplanen og strategisk næringsplan skissert flere innsatsområder, hvor flere er gjennomført. Problemstillingen vil ytterligere forsterkes når store folkegrupper vil nå pensjonsalder.

Kommunen har startet planarbeidet for å tilrettelegge for ny og utvidet industrivirksomhet på Sletteemoen.

Kommunen har fortsatt adressering etter gårds- og bruksnummer. Dette er ikke en hensiktsmessig adressering etter dagens GPS- tidsalder. Innføring av veiadresser ble vedtatt av kommunestyret 17.12.2015 og arbeidet er igangsatt.

Planer

- Strategisk næringsplan for Krødsherad, vedtatt 22.11.2007

3.6 Landbruksmessige forhold

Som statistikkbank for jordbruksproduksjonen i Krødsherad kommune benytter vi tall fra Landbruksdirektoratet og statistikk fra søknadene om produksjonstilskudd. Per 31.07.2015 er det 47 foretak som driver med jordbruk i Krødsherad kommune og søker om produksjonstilskudd. Av disse er det 23 foretak som har husdyr på beite, se tabell 2.

Tabell 2 Utvikling i jordbruket i Krødsherad i perioden 1999 til 2008

Krødsherad	1999	2008	2015	% endring 1999-2015
Antall foretak med jordbruksproduksjon	80	54	47	-41
Antall foretak med mjølkekyr	13	3	2	-85
Antall foretak med ammekyr	4	4	4	0
Antall foretak med søyer	17	9	8	-53
Antall foretak med korn	35	29	20	-43
Antall mjølkekyr	119	38	35	-71
Antall ammekyr for spesialisert kjøttprod.	46	66	104	126
Antall søyer	665	552	623	-6
Antall dekar korn	4 396	4 048	3 708	-16

Kilde: Landbruksdirektoratet, statistikk fra søknadene om produksjonstilskudd

Antall jordbruksforetak er redusert med 41 prosent i perioden 1999 til 2015. Alle produksjoner har vist en nedgang, med unntak av ammku som er stabil på 4 foretak i hele perioden. Når det kommer til antall dyr er det reduksjon i alle produksjoner med unntak av antall ammeku, som har økt med hele 126 prosent i perioden. Det blir stadig færre bønder i kommunen, men produksjonen opprettholdes gjennom at ammeku tar over for melkeku. Kornarealene tas over av eng og bær.

Krødsherad kommune har et samlet skogareal på 258 000 daa (75 prosent av totalt areal), hvorav 225 000 daa er produktivt areal. I 2015 ble det hogd totalt 58 000 m³ tømmer, med en førstehåndsverdi på 20 millioner kroner. Dette er et relativt høyt hogstvolum. Antall skogeiere er stabilt.

Det er viktig å holde på de bøndene som er igjen, gjennom å bidra til et aktivt produsentmiljø. Et aktivt produsentmiljø har vist seg å være avgjørende når odelsgenerasjonen skal vurdere om de ønsker å ta over. Krødsherad kommune fører også en svært restriktiv jordvernpolitikk.

Planer

- Landbruk er omtalt i kapittel 2.2 i Strategisk næringsplan for Krødsherad, vedtatt 22.11.2007

3.7 Samferdsel og infrastruktur

3.7.1 Veier og kollektivtransport

Trafikksikkerhet, veger, gang og sykkelveger, kollektivtrafikk og arbeid med knutepunkt er arbeid som følges kontinuerlig opp i alt arealplanarbeid.

Med omlegging av Rv 7 så har kollektivtilbudet blitt en større utfordring i Krødsherad. Dette vil oppta mange framover. Det er også behov for økt fokus på å opprettholde vegstandarden og forbedringer der tilstanden i dag er dårlig. Det må gjøres et arbeid opp mot fylkeskommunen og statlige myndigheter for å sikre et godt nok tilbud.

Omlegging av Rv 7 gir også bedre rom for gang- og sykkelveger, og muligheter for dette må utredes. En slik plan er også omtalt i kapittel 3.4.3.

Omleggingen av Rv 7 gir nye kjørevaner, dette har redusert gjennomgangstrafikken gjennom Noresund og skaper utfordringer for næringslivet som henvender seg mot denne målgruppen.

Dagens kollektivtilbud er meget begrenset, og vil sannsynligvis bli enda dårligere dersom ekspressbussene i fremtiden velger å benytte Rv 7 fremfor Fv 280. Dette er en generell utfordring for kommunens innbyggere, men en spesiell utfordring for innbyggere som er avhengige av buss som fremkomstmiddel.

Det er et stort behov for opprusting av kommunale veier, og fylkesvegene.

Planer

- Vedlikeholdsplan for kommunale veger, datert oktober 2010.

3.7.2 Bygg, vann og avløp

Kommunen har to vanninntak av nyere dato, som fungerer godt. Kommunen har to rensesanlegg, hvor kapasiteten på Noresund per i dag er for dårlig.

Kommunalt ledningsnett er av varierende kvalitet. Økt satsing på oppgradering av kommunens ledningsnett vil være nødvendig for å sikre forutsigbart og trygt drikkevann til befolkning og næringsliv i framtida, samt at inntrenging av overvann i spillvannsnettet må følges opp. I perioden pågår det et intensivt arbeid med ny renseløsning i Noresund og evt. oppgradering av rensenanlegget på Krøderen.

Kommunens bygningsmasse kan grovt inndeles i to kategorier; formålsbygg (skole, barnehager, Kryllingheimen med tilhørende anlegg) og boliger til utleieformål (hovedsakelig boliger).

Teknisk sektor vedlikeholder kommunale boliger jevnt ifm. inn- og utflytning. Kommunen har et etterslep på formålsbygg og de tilhørende tekniske anlegg. Dette arbeidet har kommunen et fokus på, og det er for Kryllingheimen, skolene og til dels barnehagene flere enkeltsaker som kommer opp i kommunestyret i perioden.

3.8 Samfunnssikkerhet og beredskap

Krødsherad kommune har gjennomført helhetlig overordnet ROS – analyse. Denne er politisk forankret vår 2016. På denne bakgrunn foretas løpende revisjon av plan for beredskapsarbeid. Dette vil være et viktig fundament i utviklingsarbeidet, og ivaretas under valg av mål og tiltak.

Utfordringer med framtidige klimaendringer og mulige utfordringer knyttet til energibruk og samfunnssikkerhet vil også bli ivaretatt gjennom nevnte arbeid.

Planer

- Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse, vedtatt 17.6.2016
- Beredskapsplan, vedtatt 21.10.2004, oppdaterer deler fortløpende
- ROS-analyser innarbeides i samtlige arealplaner

3.9 Interkommunalt samarbeid

Det er etablert et regionsamarbeid mellom kommunene Modum, Sigdal og Krødsherad; region Midt-Buskerud. Kommunen deltar i flere samarbeid under denne paraplyen, slik som «God Tur»-prosjektet, JA-bedrift for skole/næringsliv og etablererveiledning.

Innenfor noen tjenestoområder er det etablert samarbeidsløsninger, slik som bibliotek, PPT og barnevern. Man har også et felles samfunnsutviklingsprosjekt; «Regionalpark Norefjell». Kommunen deltar også i andre interkommunale samarbeid og samarbeidsorganisasjoner som Hallingdal renovasjon, Ringerike interkommunale legevakt, Drammensregionens brannvesen (DRBV), Vestregionen m.m.

Både innenfor kommunale tjenester og innenfor areal og næringsutvikling er det nødvendig å se utover kommunens grenser for å få tatt ut potensialet i kommunen/regionen. Samarbeid med andre erstatter ikke behovet for eget utviklingsarbeid. Det er på mange måter en motsatt sammenheng. Kunnskap om egne mål og kvaliteter gir en trygghet og en retning for samarbeid.

Planer

- Handlingsplan for Region Midt-Buskerud 2016-2019, vedtatt 18.3.2016

3.10 Areal og natur

Generelt er det et stort utbyggingspress innenfor KDP Norefjell, mens utbyggingspresset er mindre i øvrig del av kommunen. En sentral utfordring på Norefjell er å sikre en gjennomtenkt kanalisering av de store folkemengdene som benytter fjellet som rekreasjonsarena. Kommunedelplan for stier og løyper sammen med finansieringsmulighetene i kommunens infrastrukturfond og et godt samarbeid med grunneierne har gitt mange opparbeidede helårs løyper. Disse gir gode turopplevelser, og sparer omkringliggende natur for slitasje. I tillegg til Norefjell er Krøderen kommunens mest unike landskapselement, og vies ekstra oppmerksomhet i arealplanleggingen.

Det er et uttrykt ønske at Krødsherad skal utnytte mulighetene tilknyttet fjorden og fjellet bedre, og da er det viktig at det legges til rette for bærekraftig bruk og utvikling. En forutsetning for videreutvikling er godt samarbeid med forvaltningsmyndigheter og nabokommuner. For Hallingdalsvassdraget inkludert Krøderfjorden er det etablert vannregionarbeid.

Utviklingen av Norefjell må skje gjennom tett samarbeid med Sigdal og Flå. Per i dag er en felles rammeplan for Norefjellplatået fra år 2000 som viser ønskede utviklingstrekk. Pågående kommuneplanarbeid i Sigdal kan medføre strategiske valg som gjør det nødvendig å vurdere den helhetlige utviklingen av fjellet på nytt. Det er i Krødsherad startet planarbeid knyttet til revidering av kommunedelplan for Norefjell. Også i denne prosessen må nabokommunene samarbeide godt.

For øvrig skal hovedtrekkene i kommuneplanens arealdel følges opp, ikke minst i forhold til sentrumsutvikling for Krøderen og Noresund.

Buskerud fylkeskommune har utfordret Krødsherad kommune til å utarbeide en overordnet kulturminneplan, men rådmannen ser ikke at det er ressurser til dette per nå, og ønsker heller å ta kulturminnevern inn i den enkelte områderegulering/kommunedelplan.

Planer

- Samtlige arealplaner er samlet i kommunens planregister, og finnes på kommunens hjemmesider.

3.11 Miljømessige forhold, klima og energi

Energi- og klimaplan for Krødsherad kommune har følgende målsetting:

«Klimagassutslipp i Krødsherad reduseres med 5 prosent innen 2012, med 30 prosent innen 2020 og 50 prosent innen 2030 i henhold til utslipp i 2006. Det er et mål om 15 prosent reduksjon i energibruk pr. m2 i bygg basert på elektrisitet og olje, innen 2012. Tilsvarende 20 prosent reduksjon innen 2020.»

Det er ikke gjennomført målinger om hvorvidt kommunens målsettinger er nådd, men det er et løpende arbeid innen feltet, både i kommunal og privat regi. Viktige strategiske grep er at samtlige store kommunale bygg nå er tilkopleet fjernvarmeledning oppvarmet med bioenergi. Flere av kommunens gårdsbruk samt Bøseter fyrer med pellets.

Klimagassutslippene skyldes i stor grad vegtrafikk. Gjennomgangstrafikken kan ikke kommunen styre. Kollektivtrafikken er begrenset, men her er det mulig å arbeide med holdninger.

Utbyggingen av fritidsboliger er hovedsakelig basert på elektrisk oppvarming, med unntak av de aller største utbyggingene.

Planer

- Klima- og energiplan, vedtatt 23.3.2010

3.12 Kommuneorganisasjonen

3.12.1 Økonomi

Krødsherad kommune har en stabil økonomisk situasjon med et netto driftsbudsjett for 2016 på ca. 132 mill. kroner og en beregnet lånegjeld per 31.12.2015 på ca. 102 mill. kroner. Kommunens innbyggertall påvirker statlige rammetilskudd og skatteinntekter. Foreslåtte endringer i inntektssystemet med innføring av bl.a. en distriktsindeks vil medføre reduserte inntekter til Krødsherad kommune.

En av de største utfordringene i kommunens tjenesteproduksjon i årene framover er å ta vare på et økende antall pleietrengende innenfor en stadig strammere økonomisk ramme. Dette stiller store krav til effektiv organisering av helse- og omsorgstjenesten og nytenkning innenfor teknologi og arbeidsmetoder.

En annen stor utfordring er å skape økonomisk handlingsrom for betydelige investeringer i sykehjem og skole.

Planer

- Økonomiplan 2016-2019, vedtatt 17.12.2015

3.12.2 Sykefravær og likestilling

Krødsherad kommune har i flere år hatt et sykefravær mellom 5,5 og 7 prosent. Dette er et resultat av godt arbeid ute i sektorene, men det må fortsatt gjøres en langsiktig og systematisk jobb for å redusere sykefraværet, blant annet gjennom satsing på et godt arbeidsmiljø og systematisk HMS-arbeid.

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd plikter Krødsherad kommune å redegjøre for likestilling i kommunen. I tabell 3 er andelen kvinner blant kommunens ansatte gjort rede for i perioden 2008 til 2015. Grunnet omlegging av systemet i 2012, er det ikke mulig å skaffe data for årene 2012 og 2013.

Tabell 3 Andel ansatte kvinner i kommunen i perioden 2008 til 2015

Kvinneandel ansatte	2008	2009	2010	2011	2014	2015
Rådmannens ledergruppe	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Tjenesteledere/avd.ledere	50 %	40 %	40 %	40 %	40 %	40 %
Høgskole m/tilleggstud.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Høgskole	75 %	80 %	80 %	70 %	92 %	86 %
Fagarbeider/hjelpepleier	80 %	80 %	80 %	80 %	90 %	87 %
Ufaglærte	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	93 %
Pedagogisk personale	61 %	61 %	65 %	65 %	87 %	84 %

Kilde: Kommunekassa, Krødsherad kommune, 2016

3.12.3 Personlige ressurser

Krødsherad kommune har 6 ansatte i aldersgruppen over 62 år. I løpet av planperioden vil ytterligere 27 ansatte i Krødsherad kommune fylle 62 år, og dermed ha muligheten til å gå av med avtalefestet pensjon (AFP), noe mange også ytrer ønske om. Noe som vil medføre at man vil få et betydelig generasjonsskifte i arbeidstokken. Til opplysning er 64 prosent av disse ansatte i helse og omsorgssektoren.

Dette betyr at kommunen må jobbe målrettet med rekruttering, kompetanseheving, kvalitetsutvikling og attraktivitet de neste årene. Vi må på den ene siden bruke muligheten til å ta ut effekten av dataverktøy og teknologi for å bruke ressursene våre bedre. Vi må videreutvikle dagens personale gjennom å oppdatere og heve kompetansen og på den måten skape sterke og spennende miljøer innen kommunen.

Samtidig som vi må jobbe med omdømme og fremstå som en servicekommune der det virker spennende og fremtidsrettet å jobbe. Vi må jobbe med lærlinger og skape et godt renommé for det å være ung arbeidstager i kommunen.

Det er stor konkurranse om kvalifisert personell innen mange yrkesgrupper, noe som medfører at disse velger arbeidsplasser etter lønn, gode bomiljø, fritidstilbud, barnehageplass og andre velferdstilbud. Det er derfor en stor og felles utfordring for kommunen og private bedrifter i Krødsherad å være attraktiv og konkurransedyktig i arbeidsmarkedet.

3.12.4 Gode og effektive planprosesser

Krødsherad kommune baserer planforslag og beslutninger på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, og ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser. Kommunen sikrer samtidig tidlig medvirkning og involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner.

Kommunen tar i bruk mulighetene som ligger i plan- og bygningsloven for prioriteringer og forenklinger. Kommunene oppdaterer overordnede planer, unngår flere plannivåer enn nødvendig, sørger for hensiktsmessig detaljering og tar i bruk mulighetene for parallell plan- og byggesaksbehandling.

Kommunen sikrer effektiv behandling av private planforslag, og bidrar til god plankvalitet ved å gi tidlige, tydelige og relevante krav til utredninger og dokumentasjon.

Kommunen sikrer enkel tilgang til digitale plandata gjennom bruk av digitalt planregister, og tar i bruk verktøy for digital plandialog og plan- og byggesaksbehandling.

3.12.5 Store prosjekter i kommunen

Der er flere store prosjekter i kommunal regi som vil ta mye av kommunens arbeidskapasitet i perioden:

- Innføring av eiendomsskatt
- Innføring av veiadresser
- Ny renseløsning
- Ombygging/utvidelse av Kryllingheimen
- Ny ambulansestasjon
- Utvidelse av barnehagebygg

- Innføring av vannmålere
- Innføring av kvalitetssystem (Compilo)
- Vurdering og evt. gjennomføring av rehabilitering/nybygg av skolebygning
- Alt areal i kommunen omløpsfotograferes i 2016. På bakgrunn av nye flyfoto blir gårdskart, grunnkart og ny skogbruksplan utarbeidet. Oppdaterte kart blir innarbeidet i 2017-2018.

Det er nødvendig å ta dette i betraktning når ambisjonsnivå på planarbeidet i perioden skal bestemmes.

4. Erfaringer med gjeldende planstrategi

Gjeldende planstrategi var da man utarbeidet det, første gang kommunen utarbeidet en helhetlig planstrategi for en fireårsperiode. Generelt var dette nyttig både for å samle status på gjeldende planverk, trender og utvikling i kommunen og derigjennom lage en konkret oversikt over planer som skulle utarbeides i planperioden.

Fire år er en begrenset tidsperiode, men kommunen ser i ettertid at planstrategien bare delvis er fulgt. Dette skyldes flere forhold:

- Ambisjonsnivået for planene var lagt for ambisiøst i forhold til gjennomføringskraft i kommuneadministrasjonen.
- Mange ledere og nøkkelpersonell har blitt skiftet ut, og at ny administrasjon har identifisert andre behov som har blitt gitt høyere prioritet enn tidligere
- Samfunnsutviklingen har forløpt annerledes enn forutsatt. Store samfunnsendringer har krevd endret fokus fra kommuneadministrasjonen. Eksempler på dette er integrering av flyktninger, økt fokus på beredskap, kommunereform og samhandlingsreform.

Følgende planer er ferdigstilt i forrige periode:

- Kommuneplanens arealdel
- Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse
- Næringsanalyse for Norefjell
- Næringsanalyse- omlegging av rv7
- Dannelse av ungdomsråd
- Partnerskap skole/næringsliv (JA bedrift)
- Demensplan
- Plan for idrett- og friluftsliv
- Kommunedelplan for stier- og løyper på Norefjell
- Områderegulering Skinnesmoen

Følgende planer er påstartet, men ikke ferdigstilt:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Konvertering til gateadresser
- Områderegulering industrietablering Slettemoen
- Beredskapsplan

Følgende planer er ikke påstartet/revidert:

- Strategisk næringsplan (skal inngå som del kommuneplanens samfunnsdel)
- Tverrsektoriell folkehelseplan
- Tiltaksplan universell utforming

- Plan for samhandling mellom offentlige og frivillige
- Overordnet plan for helse, sosial og omsorg
- Trafikksikkerhetsplan
- Rehabiliteringsplan vann- og avløp
- Vedlikeholdsplan kommunale veger
- Energi og klimaplan
- Vedlikeholdsplan bygg- og anlegg
- Områderegulering for del av Øvre Norefjell skisenter
- Områderegulering for Krøderen sentrum
- Områderegulering for Noresund sentrum
- Kompetanse- og rekrutteringsplan

5. Vurdering av planbehovet i valgperioden

I flere av kommunens sektorer er det behov for å revidere noen av de gjeldende planene. Det også behov for å utarbeide ulike nye planer. Under listes planbehovet opp og kommenteres med en kort beskrivelse av innhold. Se tabell 4 for helhetlig gjengivelse av kommunens prioritering av planoppgaver og planlagt oppstart, for perioden 2016-2020.

1. Revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Skal inkludere omtale av klima og miljø, en revidert strategisk næringsplan, rammer for samhandling mellom offentlig og frivillig sektor, og evt. rammer for et mer forpliktende samarbeid mellom skole og næringsliv.
2. Revidering av kommunedelplan for Norefjell
3. Områderegulering industrietablering Sletteemoen
4. Revidering av beredskapsplanen
5. Revidering av kommunedelplan for helhetlig ruspolitikk
6. Revidering av trafikksikkerhetsplanen, inkl. plan for gang- og sykkelveier og kollektivtrafikk.
7. Ny tverrsektoriell folkehelseplan, inkl. universell utforming. Planen skal også inkludere en nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne.
8. Ny kompetanse- og rekrutteringsplan
9. Ny kartlegging av friluftsområder, anbefalt av Buskerud fylkeskommune
10. Revidering av overordnet plan for helse, omsorg og sosial. Skal inkludere plan for helsestasjon og skolehelsetjeneste, psykiatriplan, smittevernplan og pandemiplan.
11. Revidering av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
12. Revidering av energi- og klimaplanen
13. Ny oppvekstplan (inkl. tidligere plan for forebyggende arbeid blant barn og unge)
14. Ny vedlikeholdsplan for kommunale veier
15. Ny rehabiliteringsplan for vann og avløp
16. Ny områderegulering av Noresund, inkl. stedsutviklingsdel
17. Ny områderegulering av Krøderen, inkl. stedsutviklingsdel

Tabell 4 Prioritering av planoppgaver i perioden 2016-2020

Plannavn	År	2016		2017		2018		2019		2020	
	Vedtatt/ datert	1. 1/2år	2. 1/2år	1. 1/2år	2. 1/2år	1. 1/2år	2. 1/2år	1. 1/2år	2. 1/2år	1. 1/2år	2. 1/2år
Kommuneplanens samfunnsdel	30.11.2006	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.						
Beredskapsplan, løpende oppdatering	21.10.2004		Rev.	Rev.							
Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse	17.06.2016	Rev.									
Tverrsektoriell folkehelseplan	Ny				Ny	Ny					
Økonomiplan, årlig rullering	17.12.2015		Rull.		Rull.		Rull.		Rull.		Rull.
Kompetanse- og rekrutteringsplan	Ny			Ny	Ny						
Kommunedelplan Norefjell	24.06.2004	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.				
Energi- og klimaplan	23.03.2010					Rev.	Rev.				
Kartlegging av friluftsområder	Ny			Ny	Ny						
Områderegulering industrietablering Slettemoen	KOM 12/15	Ny	Ny	Ny	Ny						
Områderegulering for Krøderen sentrum	Ny							Ny	Ny	Ny	Ny
Områderegulering for Noresund sentrum	Ny							Ny	Ny	Ny	Ny
Overordnet plan for helse, sosial og omsorg	02.11.2006			Rev.	Rev.	Rev.					
Kommunedelplan for idrett- og fysisk aktivitet	07.11.2013		Rull.	Rev.	Rev.		Rull.		Rull.		Rull.
Kommunedelplan helhetlig ruspolitikk	25.05.2012		Rev.	Rev.							
Trafikksikkerhetsplan	27.11.2008		Rev.	Rev.	Rev.						
Oppvekstplan	13.12.2007					Rev.	Rev.				
Rehabiliteringsplan vann- og avløp	Ny					Ny	Ny				
Vedlikeholdsplan kommunale veier	okt. 2010				Rev	Rev.					

Rev. = Revideres Rull.= Rulleres